

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

SYLABUS ZAJĘĆ Informacje ogólne

Nazwa ZAJĘĆ: EMPATIA W MEDYCYNIE	
Rodzaj ZAJĘĆ	Obieralny
Wydział PUM	Wydział Medycyny i Stomatologii
Kierunek studiów	Kierunek Lekarski
Specjalność	-
Poziom studiów	jednolite magisterskie
Forma studiów	stacjonarne
Rok studiów /semestr studiów	Rok I, semestr I i II
Liczba przypisanych punktów ECTS	1
Formy prowadzenia zajęć (liczba godzin)	Wykłady (20; po 10 w semestrze)
Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się *	☒ zaliczenie na ocenę: ☐ opisowe ☐ testowe ☐ praktyczne ☒ ustne ☐ zaliczenie bez oceny ☐ egzamin końcowy: ☐ opisowy ☐ testowy ☐ praktyczny ☐ ustny
Kierownik jednostki	dr hab. n. med. Aleksandra Kładna
Adiunkt dydaktyczny lub osoba odpowiedzialna za przedmiot	dr hab. n. med. Aleksandra Kładna zhmel@pum.edu.pl , tel. 091 48 008 21
Nazwa i dane kontaktowe jednostki	Zakład Historii Medycyny i Etyki Lekarskiej PUM, zhmel@pum.edu.pl , tel. 091 48 008 21
Strona internetowa jednostki	https://www.pum.edu.pl/wydzialy/wydzial-lekarsko-biotechnologiczny/zaklad-historii-medycyny-i-etyki-lekarskiej
Język prowadzenia zajęć	polski

* zaznaczyć odpowiednio, zmieniając na

Informacje szczegółowe

Cele zajęć		<p>Przygotowanie studenta do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Poznanie starożytnych relacji lekarz-pacjent i ich nowożytne kontynuacje 2) Poznanie ogólnych zasad porozumiewania się międzyludzkiego, poznanie mechanizmów warunkujących ludzkie zachowania 3) Poznanie społeczne, samowiedza, atrakcyjność interpersonalna, postawy i ich zmiana, wpływ społeczny, relacje wewnątrz- i międzygrupowe. Dynamika grupy, altruizm, agresja, konflikty, dyskryminacja, niesprawiedliwość społeczna. 4) Rozwinięcie wrażliwości wobec drugiego człowieka, teoretyczne aspekty empatii 5) Rozpoznawanie trudności w komunikowaniu się na gruncie medycyny w relacji lekarz- pacjent 6) Rozwinięcie wrażliwości wobec drugiego człowieka 7) Empatyczna komunikacja z osobami niesłyszącymi, starszymi, osamotnionymi
Wymagania wstępne w zakresie	Wiedzy	brak
	Umiejętności	brak
	Kompetencji społecznych	Szacunek, odpowiedzialność za podjęte zadania, umiejętność pracy w grupie

EFEKTY UCZENIA SIĘ			
lp. efektu uczenia się	Student, który zaliczył ZAJĘCIA wie/umie/potrafi:	SYMBOL (odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku)	Sposób weryfikacji efektów uczenia się*
W01	społeczny wymiar zdrowia i choroby, wpływ środowiska społecznego (rodziny, sieci relacji społecznych) i nierówności społecznych oraz społeczno-kulturowych różnic na stan zdrowia, a także rolę stresu społecznego w zachowaniach zdrowotnych i autodestrukcyjnych;	D.W1.	O, PS, W
W02	społeczne czynniki wpływające na zachowania w zdrowiu i w chorobie, szczególnie w chorobie przewlekłej;	D.W2.	O, PS, W
W03	zasady i metody komunikacji z pacjentem i jego rodziną, które służą budowaniu empatycznej, opartej na zaufaniu relacji;	D.W5.	O, PS, PM
W04	znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentem oraz pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem;	D.W6.	O, PS, PM
W05	psychospołeczne konsekwencje hospitalizacji i choroby przewlekłej;	D.W7.	O, PS, PM
W06	podstawowe psychologiczne mechanizmy funkcjonowania człowieka w zdrowiu i w chorobie;	D.W9.	O, PS, PM
W07	rolę rodziny pacjenta w procesie leczenia;	D.W10.	O, PS, PM
W08	problematykę adaptacji pacjenta i jego rodziny do choroby jako sytuacji trudnej oraz do związanych z nią wydarzeń, w tym umierania i procesu żałoby rodziny;	D.W11.	O, PS, PM
W09	rolę stresu w etiopatogenezie i przebiegu chorób oraz mechanizmy radzenia sobie ze stresem;	D.W12.	O, PS, PM

W10	zasady motywowania pacjenta do prozdrowotnych zachowań i informowania o niepomyślnym rokowaniu;	D.W15.	O, PS, PM
W11	kulturowe, etniczne i narodowe uwarunkowania zachowań ludzkich;	D.W19.	O, PS, PM
U01	uwzględniać w procesie postępowania terapeutycznego subiektywne potrzeby i oczekiwania pacjenta wynikające z uwarunkowań społeczno-kulturowych;	D.U1.	O, PS, PM, W
U02	dostrzegać oznaki zachowań antyzdrowotnych i autodestrukcyjnych oraz właściwie na nie reagować;	D.U2.	O, PS, PM, W
U03	wybierać takie leczenie, które minimalizuje konsekwencje społeczne dla pacjenta;	D.U3.	O, PS, PM, W
U04	budować atmosferę zaufania podczas całego procesu diagnostycznego i leczenia;	D.U4.	O, PS, PM, W
U05	przeprowadzać rozmowę z pacjentem dorosłym, dzieckiem i rodziną z zastosowaniem techniki aktywnego słuchania i wyrażania empatii oraz rozmawiać z pacjentem o jego sytuacji życiowej;	D.U5.	O, PS, PM, W
U06	informować pacjenta o celu, przebiegu i ewentualnym ryzyku proponowanych działań diagnostycznych lub terapeutycznych oraz uzyskać jego świadomą zgodę na podjęcie tych działań;	D.U6.	O, PS, PM, W
U07	angażować pacjenta w proces terapeutyczny;	D.U7.	O, PS, PM, W
U08	przekazać pacjentowi i jego rodzinie informacje o niekorzystnym rokowaniu;	D.U8.	O, PS, PM, W
U09	udzielać porad w kwestii przestrzegania zaleceń terapeutycznych i prozdrowotnego trybu życia;	D.U9.	O, PS, PM, W
U10	identyfikować czynniki ryzyka wystąpienia przemocy, rozpoznawać przemoc i odpowiednio reagować;	D.U10.	O, PS, PM, W
U11	stosować w podstawowym zakresie psychologiczne interwencje motywujące i wspierające;	D.U11.	O, PS, PM, W
U12	komunikować się ze współpracownikami, udzielając informacji zwrotnej i wsparcia;	D.U12.	O, PS, PM, W
U13	wykazywać odpowiedzialność za podnoszenie swoich kwalifikacji i przekazywanie wiedzy innym;	D.U16.	O, PS, PM, W
U14	krytycznie analizować piśmiennictwo medyczne, w tym w języku angielskim, i wyciągać wnioski;	D.U17.	O, PS, PM, W
U15	porozumiewać się z pacjentem w jednym z języków obcych na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	D.U18.	O, PS, PM, W, K

Tabela efektów UCZENIA SIĘ w odniesieniu do formy zajęć

Ip. efektu uczenia się	Efekty uczenia się	Forma zajęć						
		Wykład	Seminarium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Symulacje	E-learning	Inne formy
W01	D.W1.	X						
W02	D.W2.	X						
W03	D.W5.	X						

W04	D.W6.	X						
W05	D.W7.	X						
W06	D.W9.	X						
W07	D.W10.	X						
W08	D.W11.	X						
W09	D.W12.	X						
W10	D.W15.	X						
W11	D.W19.	X						
U01	D.U1.	X						
U02	D.U2.	X						
U03	D.U3.	X						
U04	D.U4.	X						
U05	D.U5.	X						
U06	D.U6.	X						
U07	D.U7.	X						
U08	D.U8.	X						
U09	D.U9.	X						
U10	D.U10.	X						
U11	D.U11.	X						
U12	D.U12.	X						
U13	D.U16.	X						
U14	D.U17.	X						
U15	D.U18.	X						

TABELA TREŚCI PROGRAMOWYCH			
lp. treści programowej	Treści programowe	Liczba godzin	Odniesienie do efektów uczenia się do ZAJĘĆ
Wykłady			
Semestr zimowy			
TK01	Starogreckie relacje lekarz-pacjent i jej nowożytnie kontynuacje.	2	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 W09 W10 W11 U01 U02 U03 U04 U05 U06 U07 U08 U09 U10 U11 U12 U13 U14 U15
TK02	Komunikacja interpersonalna i zasady porozumiewania się międzyludzkiego.	2	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 W09 W10 W11 U01 U02 U03 U04 U05 U06 U07 U08 U09 U10 U11 U12 U13 U14 U15
TK03	Rozwijanie wrażliwości wobec drugiego człowieka, empatia poznawcza i emocjonalna.	2	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 W09 W10 W11 U01 U02 U03 U04 U05 U06 U07 U08 U09 U10 U11 U12 U13 U14 U15
TK04	Empatyczne i prawne aspekty komunikowania się w medycynie.	2	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 W09 W10 W11 U01 U02 U03 U04 U05 U06 U07 U08 U09 U10 U11 U12 U13 U14 U15

TK05	Rozwijanie wrażliwości studentów wobec drugiego człowieka metodą praktyczną	2	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 W09 W10 W11 U01 U02 U03 U04 U05 U06 U07 U08 U09 U10 U11 U12 U13 U14 U15
Semestr letni			
TK06	Wpływ sztuki na rozwój empatii (film)	2	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 W09 W10 W11 U01 U02 U03 U04 U05 U06 U07 U08 U09 U10 U11 U12 U13 U14 U15
TK07	Empatyczna komunikacja studentów z osobami niesłyszącymi (warsztaty praktyczne w Siedzibie Stowarzyszenia Polskiego Związku Głuchych)	2	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 W09 W10 W11 U01 U02 U03 U04 U05 U06 U07 U08 U09 U10 U11 U12 U13 U14 U15
TK08	Empatyczna komunikacja studentów z osobami niesłyszącymi (warsztaty praktyczne w Siedzibie Stowarzyszenia Polskiego Związku Głuchych)	2	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 W09 W10 W11 U01 U02 U03 U04 U05 U06 U07 U08 U09 U10 U11 U12 U13 U14 U15
TK09	Empatyczna komunikacja personelu medycznego z osobami starszymi, osamotnionymi(warsztaty praktyczne w domu seniora)	2	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 W09 W10 W11 U01 U02 U03 U04 U05 U06 U07 U08 U09 U10 U11 U12 U13 U14 U15
TK10	Empatyczna komunikacja personelu medycznego z osobami starszymi, osamotnionymi(warsztaty praktyczne w domu seniora)	2	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 W09 W10 W11 U01 U02 U03 U04 U05 U06 U07 U08 U09 U10 U11 U12 U13 U14 U15

Zalecana literatura:
Literatura podstawowa
1. Ziółkowska-Rudnowicz, E., Kładna, A., Empatia jako jedna z ważnych umiejętności klinicznych. W: A.Kładna(rd). Pielęgniarstwo.Desmurgia. Stany zagrożenia życia. Wydawnictwo PAM, Szczecin, 2007, s.9-21
2. Ziółkowska- Rudnowicz, E., Kładna, A., Emphaty as an imort ant clinical sill. W: A.Kładna (red.). Nursing. Desmurgy. Published by The Pomeranian Medical University of Szczecin, 2008, s. 9-20
3. Komunikowanie się lekarza z pacjentem, Red. J. Barański, E. Waszczyński, A. Steciwko. Wydawnictwo Astrum, Wrocław, 2000.
Literatura uzupełniająca
1. Wilczek-Rużycka ., Empatia i jej rozwój u osób pomagających. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydanie - I, Kraków 2002.
2. Psychologia. Podręcznik akademicki. T. 2. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. Wojciszke, B. 2011.
3. Davis M.H., Empatia a umiejętność współodczuwania. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 1999.

Nakład pracy studenta	
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]
	W ocenie (opinii) nauczyciela
Godziny kontaktowe z nauczycielem	20
Przygotowanie do ćwiczeń/seminarium	
Czytanie wskazanej literatury	15
Napisanie raportu z laboratorium/ćwiczeń/przygotowanie projektu/referatu itp.	
Przygotowanie do kolokwium/kartkówki	10
Przygotowanie do egzaminu	
Inne	
Sumaryczne obciążenie pracy studenta	45
Punkty ECTS	1
Uwagi	

*Przykładowe sposoby weryfikacji efektów uczenia się:

EP – egzamin pisemny

EU – egzamin ustny

ET – egzamin testowy

EPR – egzamin praktyczny

K – kolokwium

R – referat

S – sprawdzenie umiejętności praktycznych

RZĆ – raport z ćwiczeń z dyskusją wyników

O – ocena aktywności i postawy studenta

SL – sprawozdanie laboratoryjne

SP – studium przypadku

PS – ocena umiejętności pracy samodzielnej

W – kartkówka przed rozpoczęciem zajęć

PM – prezentacja multimedialna

i inne